KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Kuntaliiton nostot HE 212/2026

Sivistysvaliokunta

21.10.2026, Johanna Aappola

Häiriötilanteita ja poikkeusoloja koskevat ehdotukset pääosin tarkoituksenmukaisia

- Häiriötilanteen määritelmä ja esimerkinomaiset kuvaukset on selkeä jäsennys. Tärkeää, että määritelmä on yhteneväinen eri koulutusmuodoissa.
- Tulee olla riittävän selkeää missä tilanteessa ja minkälaisten edellytysten vallitessa häiriötilanteen olemassaolon kynnys ylittyy ja koulutuksen järjestäjä voi ryhtyä soveltamaan opiskelijoiden oikeusasemaan vaikuttavia "väljennettyjä" säännöksiä.
- Oppivelvollisuuslain 16 §:ssä tarkoitettujen maksuttomuuteen oikeutettujen opiskelijoiden ja oppivelvollisten ensisijaisuus tietyissä tilanteissa perusteltua.

Varautumisvelvollisuuden valvonta kuntien näkökulmasta ongelmallinen

- Lupa- ja valvontavirastolle ehdotetaan tehtäväksi sekä julkisoikeudellisten että yksityisoikeudellisten koulutuksen järjestäjien varautumisvelvollisuuden valvontaa.
- Julkisoikeudellisten koulutuksen järjestäjien varautumista valvoo valmiuslain perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö.
- Rinnakkainen valvonta näyttäytyy ongelmallisena kunnan varautumisen kokonaisuuden kannalta.

Etäopetuksen valtakunnallinen tehtävä sekä varautumisen ja valmiussuunnittelun alueelliseen koordinointiin liittyvä tehtävä

- Kyseessä olisi uusi luvanvarainen tehtävä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille. Kuntaliitto pitää hyvänä, että tehtäviä haettaisiin keskitetyssä haussa.
- Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 64 §:n mukaisesti uudet ja laajenevat tehtävät on korvattava koulutuksen järjestäjille täysimääräisesti valtion varoista.

Nostot toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta

- 45 a § Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laadinta ja hyväksyminen poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa – hyvä ja selkeä (yhteistyövelvoitteen poistaminen estämättä huoltaja- ja sidosryhmäyhteistyötä)
- 52 a § Osaamisen osoittaminen poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa – selkeä ja perusteltu
- Työelämätoimikunnat: ammatillisen koulutuksen lain 119 §:n mukaiset työelämätoimikunnat ehdotetaan lakkautettavaksi lukuun ottamatta ehdotettavaa kuljettajien ammattipätevyystoimikuntaa, joka jatkaisi logistiikan työelämätoimikunnan tehtäviä – toteamuksena, että arvioinnin oikaisu ei ole Opetushallituksen perustehtävän mukaista. Kysymyksenä, tulisiko ratkaisua arvioinnin oikaisua koskevaan asiaan hakea mallia esimerkiksi lukiolaista.

Lukiokoulutukseen ja ylioppilastutkintoon liittyvät huomiot

- **Ehdotetut poikkeukselliset opetusjärjestelyt poikkeusoloissa ja häiriötilanteissa (18 b §)** mahdollistaa opetuksen jatkuvuuden ja järjestämisen tilanteissa, joissa resurssit poikkeavat normaaliolojen resursseista.
- **5 a § Oikeus englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittamiseen** selkeyttää englanninkieliseen lukiokoulutukseen otetun opiskelijan oikeutta suorittaa ylioppilastutkinnon koe. Kuntaliitto toivoo, että sivistysvaliokunta täsmentää oikeutta myös englanninkielisten lukio-opintojen jatkamiseen sekä valtionosuusrahoituksen määräytymiseen oleskeluperusteen muuttuessa kesken lukio-opintojen.
- **21 § Muutoksenhakua** koskevaan säännökseen lisättäisiin, että rehtorin päätös, jolla on evätty osallistumisoikeus ylioppilastutkintoon tai sen kokeeseen, pantaisiin täytäntöön tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanoa. Kuntaliitto kannattaa esitystä.

Lopuksi

- Kuntaliitto pitää erittäin hyvänä, että koulutuksen lainsäädäntöön tuodaan häiriötilanteita koskevaa sääntelyä.
- On tärkeää että poikkeusoloja ja häiriötilanteita koskevat säädökset muodostavat johdonmukaisen ja selkeästi tulkittavan kokonaisuuden – milloin mitkäkin toimivaltuudet ovat käytettävissä. Esitystä on syytä tarkastella rinnakkain meneillään olevan valmiuslain kokonaisuudistuksen valmistelun kanssa.
- Kyseessä on uutta lainsäädäntöä, jonka toimeenpanoa on tuettava ja seurattava. Tarvittaessa lainsäädäntöä on jatkokehitettävä toimeenpanossa saatujen kokemusten pohjalta.

Kiitos!

Johanna Aappola
Erityisasiantuntija
Hyvinvointi- ja sivistysyksikkö
Puh 050 431 8153
johanna.aappola@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi